

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 17 березня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ІНВЕСТИЦІЇ В СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Трегубова О.О. аспірант

Полтавська державна аграрна академія (Україна)

Управління природними ресурсами (УПР) відноситься до процесів і практик, пов'язаних з розподілом і використанням природних ресурсів. Стале УПР оптимізує використання ресурсів для задоволення поточних потреб виробництва і життєзабезпечення, в той же час підтримуючи і поліпшуючи якість запасів і ресурсів, щоб майбутні покоління могли задовольнити свої потреби. Сільськогосподарські виробничі системи залежать від природних ресурсів: землі (більше 55 % безлісних земель), води (близько 80 % від загального прісної води), біорізноманіття, лісів, пасовищ, і диких тварин. Інвестиції УПР, як правило, зосереджені на збереження і стале використання ресурсів, з інституційними стратегіями, при цьому важливо підкреслити роль місцевого управління, справедливого доступу та надання альтернативних варіантів отримання коштів для існування. Через екологічні фактори, пов'язані з рішеннями УПР, інвестиції все

частіше розглядаються з екорегіональної точки зору і аналізуються з точки зору екологічних, економічних і соціальних систем. Основні питання реалізації в наступному:

Політична природа УПР. Влада і політика мають вирішальне значення для багатьох питань УПР, природні ресурси, як правило, основне джерело багатства. Будь-яка зміна в доступі до природних ресурсів буде практично завжди створювати «переможених» більш сильнішими, які мають сильніші стимули і здатність протистояти змінам. Ефективне, справедливе і стале УПР часто є складним саме з цієї причини і уряди повинні збалансувати конкуруючі вимоги для використання ресурсів і конфліктів між сторонами.

Політика та нормативно-правова база. Неєфективна політика УПР та нормативна база (зокрема, субсидії, податки та майнові права), разом з поганою інфраструктурою (вплив на доступ до ринків) часто перешкоджають сталим довгостроковим інвестиціям від спотворення системи стимулювання і підвищення невизначеності. Сільськогосподарські виробники конкурують за природні ресурсами з іншими користувачами, такими як промисловість і місцева влада, чії потреби зростають із зростанням чисельності населення і зростанням добробуту. У цих умовах, вибір зазвичай включає компроміси між сталим використанням ресурсів та інших цілей. Мета збереження ресурсів часто не входить до виробничих завдань, і в той

же час цілі по збереженню і розвитку можуть бути взаємодоповнюючими або конфліктними.

Економічні характеристики природних ресурсів. Земля, вода, ліси і біорізноманіття, як правило, розглядається як громадські блага або загальні блага. Інвестиції в розвиток цих природних ресурсів можуть змінювати стан ресурсів, крім того, інвестиційні переваги дістаються тільки в середньостроковій і довгостроковій перспективі, може бути важко переконати користувачів ресурсів, здійснювати інвестиції УПР. Успіх може залежати від належної оцінки цих ресурсів і стимулів для збереження і збільшення їх продуктивності, а також ринків, що розвиваються і відповідні механізми ціноутворення, які відображають справжню цінність ресурсу.

Сприяння прийняттю УПР практики. Більшість сільськогосподарських виробників приділяють увагу поліпшенню землі, води та управління лісовими ресурсами, оскільки ці ресурси займають центральне місце в їх засобах виробництва. Хоча в цілому з розумінням ставитись до поліпшення екологічних умов, вони часто не бажають або не в змозі інвестувати в поліпшення цих умов. Програми УПР повинні мати справу з такими проблемами, надаючи відповідні стимули, грошові або інші, щоб зробити можливими інвестиції для дрібних сільськогосподарських виробників. Ця робота може потребувати державного фінансування в галузі розвитку або економічних стимулів, пов'язаних з введенням практики сталого управління природними ресурсами. Необхідне глибоке розуміння факторів, що впливають на виробників.

Надання послуг УПР. Інвестиції УПР повинні базуватись на достовірному технічному аналізі, знаходячись в рамках механізму, що ефективно надає послуги УПР на рівні громад. Децентралізовані підходи до планування та місцевої організації надання послуг важливі, тому що більшість проблем УПР і рекомендовані практики відносяться до конкретних ділянок, що вимагає високого рівня управлінського введення і адаптації до місцевих екологічних, економічних і соціальних обставин.

Підтримка охоронних районів. План управління охоронними районами в даний час визначає необхідність навчання сільськогосподарських виробників та інших сільських жителів щодо цінності біорізноманіття та його потенційні переваги, особливо щодо механізмів буферної зони по збереженню особливих охоронних природних територій і найважливіших екосистем. Збереження біорізноманіття часто важко «донести» до сільськогосподарських виробників, тому що переваги є довгостроковими і не завжди очевидними.

Глобальні та регіональні міркування. Багато питань природних ресурсів з регіональними та міжнародними наслідками потребують

узгоджених регіональних та міжнародних заходів, як це передбачено Глобальним екологічним фондом (Global Environment Facility). Для полегшення глобального фінансування та підтримки глобальних суспільних благ, таких, як збереження біорізноманіття та поглинання вуглецю необхідні механізми та інститути. Регіональні громадські блага є ще більш поширеним явищем, і багато загальних ресурсів та екосистем диктують скоординованість і комплексну дію з сусідніми країнами, щодо сталого управління ресурсами, такими як загальні землі пасовищ, водойм і екорегіонів.

Зміцнення національних систем збору даних, моніторингу та оцінки систем повинні бути елементом більшості проектів УПР, забезпечуючи основу для поліпшення моніторингу та оцінки самих проектів. Основні показники впливу для інвестицій УПР будуть сільські доходи, якість і запас природних ресурсів, і темпи зміни показників природних ресурсів. Вихідні показники характеризують число тих хто приймає нові системи управління, зону покриття прийняття нових практик, вплив на одиницю прийняття нових практик, зміни у сільськогосподарській та ресурсній продуктивності та розвиток соціального капіталу.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ¹

Школа В. Ю., доцент, **Новак К. С.,** студент
Сумський державний університет (Україна)

З кожним роком Україна використовує все більше енергетичних ресурсів, які спрямовані на задоволення потреб промислового комплексу, житлового сектора та транспортної системи. Потреби зростають, кількість корисних копалин для забезпечення енергетичних запитів людства зменшується, а це спричиняє підвищення рівня цін на енергоносії. З огляду на це, населення України починає обмірковувати можливості використання альтернативних джерел енергії, зокрема сонячної енергії.

До основних переваг використання сонячної енергетики можна віднести такі [4]: відновлюваність та невичерпність; необмежений термін служби; екологічність; можливість використання паралельно з муніципальними мережами; потребує мінімального обслуговування;

¹ Робота виконувалася за рахунок бюджетних коштів МОН України, наданих на виконання науково-дослідної роботи № 53.15.01-01.15/17.3Ф «Методологія формування механізму інноваційного розвитку національної економіки на основі альтернативної енергетики».